

B9-0089/2019 }
B9-0090/2019 }
B9-0093/2019 }
B9-0094/2019 }
B9-0096/2019 } RC1

18.9.2019

KÖZÖS ÁLLÁSFOGLALÁSRA IRÁNYULÓ INDÍTVÁNY

az eljárási szabályzat 144. cikkének (5) bekezdése és 132. cikkének (4) bekezdése alapján

amely a következő állásfoglalási indítványok helyébe lép:

B9-0089/2019 (ECR)
B9-0090/2019 (Verts/ALE)
B9-0093/2019 (S&D)
B9-0094/2019 (Renew)
B9-0096/2019 (PPE)

Íránról, különösen a nőjogi jogvédők és a bebörtönzött uniós kettős állampolgárok helyzetéről
(2019/2823(RSP))

Michael Gahler, Željana Zovko, Antonio López-Istúriz White, Loránt Vincze, Vladimír Bilčík, David McAllister, Arba Kokalari, Lefteris Christoforou, Loucas Furlas, Romana Tomc, Karoline Edtstadler, Tomáš Zdechovský, Ivan Štefanec, Michaela Šojdrová, Vangelis Meimarakis, Milan Zver, Manolis Kefalogiannis, David Lega, Isabel Wiseler-Lima, Tomasz Frankowski, Esther de Lange, Francisco José Millán Mon, Stanislav Polčák, Stelios Kypouropoulos, Rosa Estaràs Ferragut, Inese Vaidere, Andrey Kovatchev, Ioan-Rareș Bogdan
az Európai Néppárt (Kereszténydemokraták) képviselőcsoport nevében
Kati Piri, Jytte Guteland

RC\1188964HU.docx

PE637.827v01-00 }
PE637.828v01-00 }
PE637.831v01-00 }
PE637.832v01-00 }
PE637.834v01-00 } RC1

a Szocialisták és Demokraták Progresszív Szövetsége az Európai Parlamentben
képviselőcsoport nevében

María Soraya Rodríguez Ramos, Luisa Porritt, Atidzhe Alieva-Veli, Abir Al-Sahlaní, Andrus Ansip, Petras Auštrevičius, Phil Bennion, Izaskun Bilbao Barandica, Sylvie Brunet, Dita Charanzová, Olivier Chastel, Katalin Cseh, Chris Davies, Anna Júlia Donáth, Laurence Farreng, Fredrick Federley, Valter Flego, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Irena Joveva, Ondřej Kovařík, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Radka Maxová, Karen Melchior, Javier Nart, Lucy Nethsingha, Bill Newton Dunn, Urmas Paet, Dragoş Pîslaru, Frédérique Ries, Michal Šimečka, Susana Solís Pérez, Nicolae Ştefănuţă, Ramona Strugariu, Hilde Vautmans, Marie-Pierre Vedrenne, Chrysoula Zacharopoulou

a Renew Europe képviselőcsoport nevében

Hannah Neumann, Heidi Hautala, Ernest Urtasun, Saskia Bricmont, Katrin Langensiepen, Bronis Ropé, Ville Niinistö, Catherine Rowett, Erik Marquardt, Anna Cavazzini, Viola Von Cramon-Taubadel, Kim Van Sparrentak, Tineke Strik, Ellie Chowns

a Zöldek/Európai Szabad Szövetség képviselőcsoport nevében

Anna Fotyga, Karol Karski, Raffaele Fitto, Jan Zahradil, Veronika Vrecionová, Alexandr Vondra, Ruža Tomašić, Charlie Weimers, Evžen Tošenovský, Valdemar Tomaševski, Assita Kanko

az Európai Konzervatívok és Reformerek képviselőcsoport nevében

Martin Buschmann, Fabio Massimo Castaldo, Cornelia Ernst

Az Európai Parlament állásfoglalása Iránról, különösen a nőjogi jogvédők és a bebörtönzött uniós kettős állampolgárok helyzetéről (2019/2823(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel az Iránról, különösen az emberi jogokról szóló korábbi állásfoglalásaira, mindenekelőtt az Iránról, különösen az emberijog-védők ügyéről szóló, 2019. március 14-i¹, az Iránról, különösen Naszrín Szotúdeh ügyéről szóló, 2018. december 13-i², az Iránban bebörtönzött EU–iráni kettős állampolgárságú személyek helyzetéről szóló, 2018. május 31-i³, a nukleáris megállapodást követően az EU Iránnal kapcsolatos stratégiájáról szóló, 2016. október 25-i⁴, az EU Iránnal kapcsolatos stratégiájáról szóló, 2014. április 3-i⁵, a halálbüntetésről szóló, 2015. október 8-i⁶ és az emberi jogok megsértésének legutóbbi eseteiről Iránban című, 2011. november 17-i⁷ állásfoglalásra,
- tekintettel az Iránról szóló, 2019. február 4-i tanácsi következtetésekre és az iráni helyzetre tekintettel egyes személyekkel, szervezetekkel és szervekkel szemben hozott korlátozó intézkedésekről szóló 359/2011/EU tanácsi rendeletet végrehajtó, 2019. április 8-i (EU) 2019/560 tanácsi végrehajtási rendeletre⁸, amely 2020. április 13-ig egy évvel meghosszabbítja az emberi jogok Iránban történő súlyos megsértésével kapcsolatos korlátozó intézkedéseket,
- tekintettel az ENSZ főtitkárának az Iráni Iszlám Köztársaságban az emberi jogok helyzetéről szóló, 2019. február 8-i jelentésére,
- tekintettel a különleges előadónak az Iráni Iszlám Köztársaságban az emberi jogok helyzetéről szóló, 2018. szeptemberi, 2019. január 30-i és 2019. július 18-i jelentéseire, valamint a fejkendő kötelező viselése elleni nyilvános tiltakozás miatt önkényesen fogva tartott három iráni nő, Mojgan Keshavarz, Monireh Arabshahi és Yasaman Aryani fogva tartásáról és hosszú börtönbüntetéséről szóló, 2019. augusztus 16-i nyilatkozatára,
- tekintettel az ENSZ emberi jogi főbiztosa „Iránnak meg kell védenie a nőjogi jogvédőket” című, 2018. november 29-i nyilatkozatára,
- tekintettel a halálbüntetésről, a kínzásról, az online és offline véleménynyilvánítás szabadságáról és az emberijog-védőkről szóló uniós iránymutatásokra,
- tekintettel az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) szóvivőjének Naszrín Szotúdeh iráni emberi jogi ügyvéd elítéléséről szóló, 2019. március 12-i nyilatkozatára,

¹ Elfogadott szövegek, P8_TA(2019)0204.

² Elfogadott szövegek, P8_TA(2018)0525.

³ Elfogadott szövegek, P8_TA(2018)0231.

⁴ HL C 215., 2018.6.19., 86. o.

⁵ HL C 408., 2017.11.30., 39. o.

⁶ HL C 349., 2017.10.17., 41. o.

⁷ HL C 153 E., 2013.5.31., 157. o.

⁸ HL L 98., 2019.4.9., 1. o.

- tekintettel az Emberi Jogok 1948. évi Egyetemes Nyilatkozatára,
 - tekintettel a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára (1966), amelynek Irán is részes fele,
 - tekintettel az ENSZ Közgyűlésének az Iráni Iszlám Köztársaságban az emberi jogok helyzetéről szóló, 2018. december 17-i határozatára,
 - tekintettel az új uniós stratégiai keretre és az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó uniós cselekvési tervre, melynek célja, hogy az emberi jogok védelme és felügyelete az uniós politikák középpontjába kerüljön,
 - tekintettel a bármely formában fogva tartott vagy börtönbüntetésüket töltő személyek védelméről szóló, 1988-as ENSZ-alapelvekre,
 - tekintettel az ENSZ fogvatartottakkal való bánásmódra vonatkozó, 2015-ös minimumszabályaira (Nelson Mandela-szabályok),
 - tekintettel az iráni elnök polgári jogokról szóló chartájára,
 - tekintettel eljárási szabályzata 144. cikkének (5) bekezdésére és 132. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel az elmúlt hónapokban az iráni forradalmi bíróságok jelentősen fokozták a hidzsáb kötelező viselése ellen tiltakozó nőjogi jogvédők békés ellenállásával szembeni kemény fellépést, és többek között megnövelték a börtönbüntetések hosszát; mivel az ENSZ szerint 2018 óta legalább 32 személyt tartóztattak le, és legalább 10 személyt börtönöztek be azért, mert tiltakoztak a hidzsáb kötelező viselése ellen;
- B. mivel Mojgan Keshavarz, Monireh Arabshahi és Yasaman Aryani iráni aktivistákat 2019 áprilisában önkényesen letartóztatták, miután közzétettek egy olyan online videót, amelyben fejkendő nélkül jelentek meg, békésen tiltakozva a kötelező kendőviselet előíró iráni jogszabályok ellen, miközben 2019. március 8-án, a nemzetközi nőnap alkalmából virágokat osztanak a teheráni metróban; mivel Sahar Khodayari iráni nő, akit azért tartottak fogva, mert egy stadionban meg akart nézni egy labdarúgó-mérkőzést, mikor megtudta, hogy tettéért hat hónapos börtönbüntetést szabtak ki rá, tiltakozásul felgújtotta magát és halált szenvedett;
- C. mivel 2019 augusztusában Mojgan Keshavarzot, Yasaman Aryanit, Morineh Arabshahit és Saba Kord-Afsharit 16 és 24 év közötti hosszúságú szabadságvesztésre ítélték; mivel a kezdeti vizsgálati szakaszban megtagadták tőlük az ügyvédi segítség igénybevételét, és állítólag jogi képviselőik számára megtiltották, hogy a bíróság előtt képviseljék őket; mivel büntetésük közvetlenül összefügg azzal, hogy a nemek közötti egyenlőség védelme érdekében békés módon gyakorolták a véleménynyilvánítás és a gyülekezés szabadságához fűződő jogukat Iránban;
- D. mivel 2019. augusztus 27-én az elsőfokú bíróság elítélt három női munkajogi aktivistát – Sepideh Gholiant, Sanaz Allahyarit és Asal Mohammadit – többek között olyan vádak alapján, mint „a nemzetbiztonság elleni gyülekezés és összejárás”; mivel augusztus

24-én és 31-én derült ki, hogy Marzieh Amirit és Atelfeh Rangrizt, két női munkajogi jogvédőt, akiket a munka ünnepén tartott békés tiltakozáson letartóztattak és azóta fogva tartottak, 10 és fél év börtönbüntetésre és 148 korbácsütésre, illetve 11 és fél év börtönbüntetésre és 74 korbácsütésre ítélték olyan vádak alapján, mint „a nemzetbiztonság elleni gyülekezés és összejátszás” „államellenes propaganda” és „a közrend megzavarására”;

- E. mivel Irán nem ratifikálta a nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló, az ENSZ-közgyűlés által 1979-ben elfogadott egyezményt, mivel Iránnak számos megkülönböztető törvénye van, különösen a személyes státuszhoz kapcsolódó jogi rendelkezéseket illetően;
- F. mivel továbbra is letartóztatják az EU–iráni kettős állampolgárságú személyeket, és azt követően hosszú ideig magánzárkában tartják, illetve vallatják őket, mellőzik a jogszerű eljárást, a tisztességes tárgyalást és hosszú börtönbüntetéseket szabnak ki rájuk homályos vagy pontatlan „nemzetbiztonsági” és „kémkedési” vádak alapján, továbbá a bebörtönzöttek ellen államilag támogatott rágalmozó kampányt folytatnak; mivel Irán nem ismeri el a kettős állampolgárságot, korlátozva ezáltal a külföldi nagykövetségek lehetőségét, hogy kapcsolatba lépjenek az ott fogva tartott kettős állampolgáraikkal;
- G. mivel legalább hat EU–iráni kettős állampolgár – Nazanin Zaghari-Ratcliffe, Ahmadreza Djalali, Kamal Ahmady, Kamran Ghaderi, Massud Mossaheb and Morad Tahbaz – van jelenleg börtönben Iránban;
- H. mivel Nazanin Zaghari-Ratcliffe-t, a Thomson Reuters Alapítvány által alkalmazott brit–iráni állampolgárt 2016. április 3. óta jogellenesen börtönben tartják Iránban, miután hónapokig törvényellenesen tartották fogva, kémkedéssel vádolták, majd később megtagadták tőle a szabad és tisztességes tárgyalást; mivel többször is megtagadták tőle az orvosi kezelést, ami fizikai és mentális egészségének romlásához vezetett; mivel a közelmúltban megtagadták tőle a hozzáférést a nemzetközi telefonhívásokhoz, és a családi látogatások számát havi egy alkalomra korlátozták;
- I. mivel az iráni–brit állampolgárságú szociálintropológust, Kameel Ahmadyt nyilvánosságra nem hozott vádak alapján 2019. augusztus 11. óta fogva tartják Teheránban; mivel az iráni, brit és egyesült államokbeli állampolgársággal rendelkező Morad Tahbaz üzletembert legalább kilenc környezetvédővel együtt kémkedés állítólagos vádjával 2018. január óta fogva tartják;
- J. mivel Ahmadreza Djalali iráni születésű svéd tudóst és orvost 2016 áprilisa óta az Evin börtönben tartják fogva, és 2017 októberében kémkedésért halálos ítéletet kapott állítólag kényszer hatása alatt tett beismerő vallomás alapján;
- K. mivel Kamran Ghaderi iráni-osztrák kettős állampolgár egy osztrák informatikai vállalat vezérigazgatója volt, amikor a nemzetbiztonsági minisztérium ügynökei a teheráni nemzetközi repülőtérre való, 2016. január 2-i megérkezésekor letartóztatták, majd 10 éves börtönbüntetést kapott „ellenséges államok számára folytatott kémkedés” vádjá alapján;
- L. mivel 2019. március 11-én Naszrín Sztóúdeh ügyvédet, a 2012. évi Szaharov-díj

kitüntetettjét és emberijog-védőt távollétében 38 év börtönbüntetésre és 148 korbácsütésre ítélték többek között a hidzsáb kötelező viselése elleni tiltakozással vádolt nők védelmével kapcsolatos munkája miatt; mivel júniusban több mint egymillió ember csatlakozott ahhoz a globális kampányhoz, amely követelte, hogy az iráni kormány engedje szabadon Szotúdeh asszonyt;

- M. mivel Atena Daemit és Golrock Ebrahimi Iraee-t 2016 októberében hat év börtönbüntetésre ítélték; mivel 2019 szeptemberében két évvel növelték büntetésüket azt követően, hogy „a legfőbb vezető megsértésével” vádolták őket; mivel a hírek szerint ezt a büntetést megtorlásként kapták a nőjogi jogvédők börtönben folytatott tiltakozása miatt;
- N. mivel számos esetben érkeztek hírek az iráni börtönökben uralkodó embertelen és megalázó körülményekről, illetve a fogva tartás során az orvosi ellátáshoz való megfelelő hozzáférés hiányáról, és mivel a fentiek sértik az ENSZ fogvatartottakkal való bánásmódra vonatkozó minimumszabályait;
- O. mivel az emberijog-védők, újságírók, ügyvédek és környezetvédelmi, szakszervezeti és online aktivisták továbbra is zaklatásnak, önkényes letartóztatásnak, fogva tartásnak és büntetőeljárás alá vonásnak vannak kitéve munkájuk során;
- P. mivel a hatóságok továbbra is büntetendővé teszik az emberi jogi aktivisták fellépését, és az iráni büntetőeljárás törvény 48. cikkét alkalmazzák a fogvatartottak saját maguk által választott jogi tanácsadóhoz való hozzáféréseinek korlátozására, valamint a fogvatartottaktól a konzuli segítségnyújtás megtagadására; mivel nincsenek független mechanizmusok az igazságszolgáltatáson belüli elszámoltathatóság biztosítására;
- Q. mivel az emberi jogok megsértése miatt az Unió korlátozó intézkedéseket fogadott el, beleértve a vagyoni eszközök befagyasztását és a vízumtilalmat az emberi jogok súlyos megsértéséért felelős személyek és szervezetek tekintetében, valamint megtiltotta a belső elnyomás céljára felhasználható eszközök és a távközlés figyelésére szolgáló eszközök Iránba irányuló exportját. mivel ezek az intézkedések hatályban maradnak, és az EU rendszeresen naprakésszé teszi őket;
- R. mivel Irán továbbra is gyakran alkalmazza a halálbüntetést; mivel a Per Anger díjjal kitüntetett Narges Mohammadi jelenleg tizenhat éves börtönbüntetését tölti, amelyet a halálbüntetés eltörlésére irányuló kampányáért és a Nobel-díjas Sirin Ebadival folytatott együttműködéséért róttak ki rá;
1. felszólítja az iráni hatóságokat, hogy semmisítsék meg az említett ítéleteket, és haladéktalanul és feltétel nélkül bocsássák szabadon Mojgan Keshavarz, Yasaman Aryani, Monireh Arabshahi, Saba Kord-Afshari és Atena Daemi fogva tartott nőjogi jogvédőket, akik a hidzsáb kötelező viselése ellen tiltakoztak; kéri továbbá Naszrin Szotúdeh, Narges Mohammadi, Sepideh Gholian, Sanaz Allahyari, Asal Mohammadi, Marzieh Amiri és Atefeh Rangriz, valamint minden olyan emberijog-védő szabadon bocsátását, akit pusztán azért börtönöztek be és ítélték el, mert gyakorolta a véleménynyilvánítás, az egyesülés és a békés gyülekezés szabadságához fűződő jogát;
 2. a leghatározottabban elítéli a nők folyamatos elnyomását amiatt, mert tiltakoznak a

fejkendő kötelező viselése ellen, és gyakorolják a véleménynyilvánítás, az egyesülés és a békés gyülekezés szabadságához való jogukat; felszólítja az iráni kormányt, hogy tartsa tiszteletben az iráni nők szabadságát arra, hogy megválasszák az öltözködési stílusukat;

3. hangsúlyozza, hogy az iráni hatóságoknak minden körülmények között biztosítaniuk kell, hogy az emberijog-védők, az ügyvédek és az újságírók a munkájukat fenyegetésektől, megfélemlítéstől és akadályoktól mentesen végezhessék, és követeli, hogy az iráni igazságszolgáltatás hagyjon fel a folyamatos zaklatással; sürgeti az iráni bírói kart, hogy hagyjon fel az online cenzúrával, és tartsa tiszteletben minden ember egyetemes emberi jogait, különösen az online és offline szólásszabadsághoz való jogát;
4. elismeréssel adózik azon iráni női emberijog-védők előtt és támogatja őket, akik az őket sújtó nehézségek és személyes hátrányok ellenére védelmezik az emberi jogokat;
5. mélységesen sajnálja, hogy nem történt előrelépés az Iránban fogva tartott EU–iráni kettős állampolgárok ügyében; követeli, hogy haladéktalanul és feltétel nélkül bocsássák szabadon az összes EU–iráni kettős állampolgárt, köztük Nazanin Zaghari-Ratliffe, Ahmadsz Djalali, Kamal Ahmady, Kamran Ghaderi, Massud Mossaheb and Morad Tahbaz kettős állampolgárokat, akiket jelenleg iráni börtönökben tartanak fogva, kivéve, ha a nemzetközi jogi normáknak megfelelően újratárgyalják ügyeiket; elítéli az EU–iráni kettős állampolgárságú személyek továbbra is folyó – tisztességtelen tárgyalást követő – bebörtönzésének iráni hatóságok általi gyakorlatát;
6. sürgeti az iráni hatóságokat, hogy késlekedés nélkül működjenek együtt az uniós tagállamok teheráni nagykövetségeivel annak érdekében, hogy lehetővé váljon az iráni börtönökben jelenleg fogva tartott EU–iráni kettős állampolgárok átfogó listájának összeállítása, és szorosan kísérvényezzen figyelemmel minden egyes esetet, tekintettel arra, hogy a polgárok biztonsága és alapvető jogaik védelme az EU számára a legnagyobb jelentőséggel bír;
7. sürgeti az iráni hatóságokat, hogy vizsgálják felül a nőket diszkrimináló jogi rendelkezéseket, különösen azokat, amelyek személyes státuszukkal kapcsolatosak; üdvözli, hogy az iráni parlamentben benyújtották a nők erőszakkal szembeni védelméről szóló törvénytervezetet, és hangsúlyozza, hogy átfogó jogszabályra van szükség a nőkkel szembeni nemi alapú erőszak valamennyi formájának konkrét meghatározására és büntetendővé tételére;
8. felszólítja az iráni hatóságokat annak biztosítására, hogy a nők beléphessenek minden stadionba, a megkülönböztetés vagy üldöztetés kockázata nélkül;
9. ismételten felhívja az iráni hatóságokat, hogy módosítsák az ország büntetőeljárásai törvényének 48. cikkét annak biztosítása érdekében, hogy minden alperesnek joga legyen arra, hogy az általa választott ügyvéd képviselje és tisztességes tárgyalást folytassanak ügyében, Iránnak a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányával kapcsolatos kötelezettségvállalásaival összhangban;
10. felhívja az iráni parlamentet, hogy módosítsa a nemzetbiztonsági bűncselekményekről szóló jogszabályokat, amelyeket rendszeresen alkalmaznak az emberijog-védők, az

újságírók, a környezetvédelmi és szakszervezeti aktivisták, valamint a vallási és etnikai kisebbségek tagjainak üldözésére, és amelyek megsértik az Irán által ratifikált Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát;

11. elítéli azt a rendszeres gyakorlatot, hogy szándékosan megtagadják a rabok orvosi ellátását; elítéli az iráni börtönökben zajló módszeres kínzást, és felszólít az összes fogvatartott kínzásának és bántalmazásának azonnali beszüntetésére; elítéli azt a gyakorlatot, hogy megtagadják a fogvatartottaktól a telefonhívásokhoz való hozzáférést és a családtagok látogatásait;
12. sürgeti az iráni hatóságokat, hogy biztosítsák a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának (ICCPR) korlátlan és teljes körű végrehajtását, amelynek Irán is aláíró tagja; sürgeti Iránt, hogy tartsa tiszteletben a nőkkal szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetés minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezményt,
13. tudomásul veszi a kábítószer-kereskedelemtől szóló törvény módosítását, amely várhatóan csökkenti a halálbüntetések számát;
14. határozottan elítéli a halálbüntetés alkalmazását, beleértve a fiatalok elleni alkalmazását; felszólítja az iráni hatóságokat, hogy vezessenek be azonnali moratóriumot, amely alapvető lépés a halálbüntetés végleges eltörlése felé;
15. felszólítja Iránt, hogy működjön együtt az iráni emberi jogi helyzettel foglalkozó különleges ENSZ-előadóval, beleértve azt is, hogy engedélyezze az országba való belépését;
16. ösztönzi a Teheránban akkreditált uniós nagykövetségek közötti szoros koordinációt; sürgeti a teheráni diplomáciai képviselettel rendelkező valamennyi tagállamot, hogy alkalmazzák az emberi jogok védelmezőiről szóló uniós iránymutatásokban előírt mechanizmusokat, hogy támogassák és védjék ezen személyeket, különösen a nőjogi aktivistákat és az uniós kettős állampolgárokat, többek között nyilvános nyilatkozatok, diplomáciai lépések, a bírósági eljárások nyomán követése és börtönlátogatások révén;
17. felszólítja az EU-t, beleértve a Bizottság alelnökét/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseletét, hogy továbbra is tartsa napirenden az emberi jogi aggodalmakat az iráni hatóságokkal folytatott párbeszéd során a két- és többoldalú fórumokon, és e célból használja fel az iráni hatóságokkal tervezett kapcsolattartás minden formáját, különösen az EU és Irán közötti magas szintű politikai párbeszéd keretében;
18. kéri az EKSZ-t, hogy számoljon be a Parlament Iránról szóló korábbi állásfoglalásai vonatkozásában tett lépésekről;
19. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének / az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseletének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az ENSZ főtitkárának, valamint Irán kormányának és parlamentjének.